

Waarom gaat het met de

Tekst:
Chris van Swaay
De Vlinderstichting

Na vijftig jaren werken aan het behoud van dagvlinders, kan De Vlinderstichting nog allerminst achteroverleunen. Zowel de Rode Lijst als het Landelijk Meetnet Vlinders laat ons zien dat tweederde van onze dagvlinders achteruitgaan, veel daarvan zelfs sterk. Maar waarom is dat zo? En wat doet De Vlinderstichting daaraan?

Kars Veiling

Door steeds meer beheerders wordt aan bosrandbeheer gedaan.

De oorzaken en oplossingen verschillen van soort tot soort en gebied tot gebied. Toch zijn er wel een paar hoofdlijnen aan te geven:

- **Agrarisch gebied:** intensief boerenland is eigenlijk voor 99% steriel en dood. Maisakkers en kuilgras: geen vlinder kan er overleven. Alleen bij een paar (biologische) boeren, een enkele extensieve akkerrand en wat wegbermen kunnen enkele algemene soorten het uithouden. Alle specialisten zijn er weg.

Why do butterflies keep declining, and what can we do about it?

In spite of 25 years of Dutch Butterfly Conservation, butterflies keep declining. What are the reasons and what can we do? Agricultural areas are used so intensely that no butterflies can survive. There is not much we can do. In and around towns and villages, the situation is better. There is more and more attention for ecological management. But our work here is still needed, as a change in local government can mean change in policy. In nature reserves, because management has not enough finances to take proper care of all the specialists, they are under pressure. However, we expect the generalists will survive. Most woodland edges are still not good butterfly habitat. Although management is improving, we certainly need to continue doing our work here.

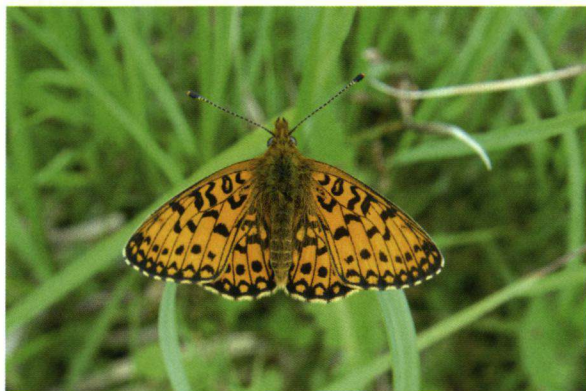
- **Stedelijk gebied:** dit is natuurlijk grotendeels bebouwd. Toch kunnen vlinders overleven in overhoekjes en ecologisch beheerde parken. Geen bijzonderheden, maar bruin blauwtjes en bruin zandoogjes weten het er nog enigszins vol te houden.
- **Natuurgebied:** daar denken we allemaal aan bij vlinders. Toch is de werkelijkheid anders. Veel natuurgebieden lijden onder verdroging en ze liggen versnipperd in het agrarisch gebied. De beheerders moeten rekening houden met een veelheid aan argumenten, waarvan de financiële niet de minst belangrijke zijn. Dit leidt vaak tot grootschalig beheer, waarbij de 'grootste gemene deler' ertoe leidt dat enkele vrij gewone soorten zich handhaven (bijvoorbeeld het bruin zandoogje), terwijl de specialisten die een speciaal en aangepast beheer nodig hebben, een voor een verdwijnen. Overigens zijn er ook successen en beheerders die zich enorm inspinnen voor de vlinders (zie het artikel over 2007), maar de grote lijn is helaas nog altijd anders.
- **Bos:** het grootste deel van onze bossen is vrij jong en ligt op arme zandgrond. Van de paden en randen heeft 95% geen bloemrijke mantel en zoom. De oude, rijke hakhoutbossen zijn praktisch verdwenen. Weinig ruimte voor vlinders dus. Wel wordt er door steeds meer beheerders aan bosrandbeheer gedaan. Hartstikke goed, maar zelfs bij een verdubbeling of verviervoudiging is nog het overgrote deel van de bosranden ongeschikt. Maar hier lijken we op de goede weg die we zeker moeten vervolgen.

Hier overheen mag u een sausje gooien van stikstofdepositie (weliswaar flink verminderd, maar nog altijd teveel en dus leidend tot vermisting en verzuuring) en de grootschalige verdroging van ons landschap, en u heeft de grootste problemen te pakken.

Wat kunnen we eraan doen?

- **Agrarisch gebied: opgeven.** Natuurlijk blijven we ons inzetten voor bermbeheer, agrarisch natuurbeheer etc., maar dat is een druppel op een gloeiende plaat. Vrijwel in ons hele land wordt intensief geboerd en daar is geen overlevingskans voor vlinders. Zeker voor de specialisten is het er einde verhaal.
- **Stedelijk gebied: zo doorgaan.** We blijven gemeenten bewegen om ecologisch beheer toe te passen en het dan ook vooral vol te houden. Helaas betekenen nieuwe verkiezingen ook vaak weer nieuwe wethouders die soms niets moeten hebben van die 'rotzooi'.
- **Natuurgebieden: aandacht voor specialisten.** Het grootschalig beheer is funest voor vlinders. De gewone soorten als bruin zandoogje houden het er wel mee uit (of nemen zelfs toe), maar onze specialis-

vlinders toch zo slecht?

Henk Bosma

De zilveren maan is een van de soorten die het steeds moeilijker krijgen.

ten niet. De grootste zeldzaamheden kunnen we met veel zorg behouden (bv. grote vuurvlinder en pimpinelblauwtje); allemaal ongelofelijk belangrijk en nodig, want zonder extra aandacht zouden ze allang weg

zijn. Maar hoeveel zilveren manen zag u afgelopen jaar nog? Die soorten krijgen het steeds moeilijker, totdat er straks van al die soorten nog maar één populatie over is (die we alleen met veel zorg in stand kunnen houden).

- **Bos: volhouden.** Weliswaar zijn nog veel bosranden ongeschikt, maar het aantal kilometers goede bosranden is al enorm gegroeid. Daarmee moeten we doorgaan, totdat er volop ruimte is voor bijvoorbeeld de kleine ijsvogelvlinder.

Het terugdringen van de stikstofdepositie moet worden voortgezet: we zijn op de goede weg, maar we zijn er nog niet. Ondanks alles valt er nog steeds meer uit de lucht dan de vegetatie kan hebben. Ook de verdroging zal niet zomaar stoppen. Daarvoor zijn de intensieve agrarische bedrijven te groot en alom aanwezig.

In het volgende artikel gaan we wat meer in op de achteruitgang bij enkele soorten.